

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

INSTITUTT
FOR EIENDOM
OG JUSS

ÅRSMELDING 2016

Innholdsfortegnelse

1. Om instituttet.....	2
Instituttets ansatte:.....	2
2. Undervisning ved NMBU.....	3
Emneansvarlige:	3
Medvirkende	4
Masteroppgaver	4
PhD veiledning.....	5
3. Undervisning på etter- og videreutdanningskurs, andre høgskoler og universitet mv.....	6
4. Eksterne foredrag	7
5. Publikasjoner.....	11
Fagfellevurderte artikler.....	11
Bøker / bokkapittel.....	11
Rapporter / utredninger.....	11
Populærvitenskapelige artikler	12
Kronikker / debattinnlegg	12
6. Deltakelse i forskningsprosjekter.....	14
7. Faglige verv og utvalgsarbeid mv.....	16

1. OM INSTITUTTET

Institutt for eiendom og juss er en enhet ved Fakultet for landskap og samfunn ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, NMBU. Instituttet har nasjonal spisskompetanse på eiendomsregistrering, verdsetting, jordskifte, ekspropriasjon og de juridiske sidene av eiendom og fysisk planlegging.

Vi gir solid utdanning og forskning som er tilpasset framtidens kompetansebehov på våre fagområder i form av en 5-årig mastergrad i eiendom, en 2-årig mastergrad i eiendomsutvikling. Disse har noe over 200 studenter. Instituttets undervisning utgjør også en viktig del av NMBUs 5-årige mastergrad i by- og regionplanlegging, og inngår en lang rekke andre studieprogrammer ved universitetet. Over 500 studenter pr år tar emner levert av Institutt for eiendom og jus, inkludert undervisning på campus Ås og et bredt etterutdanningstilbud innen juss, grunnerverv og eiendomsutvikling. I tillegg gir vi veiledning til våre PhD-studenter.

Undervisningen ved instituttet er profesjonsrettet, og kombinerer derfor flere ulike disipliner. Fagkompetansen ved instituttet er flerfaglig, og forskningen er dels disiplinorientert og dels tverrfaglig. Institutt for eiendom og juss har 22 ansatte pr januar 2017.

Instituttets ansatte:

Nikolai Winge, Instituttleder og

førsteamanuensis

Lars Baklund, Universitetslektor

Einar Bergsholm, Førstelektor

Sølve Bærug, Førsteamanuensis

Harald Bøvre, Prosjektleder

Anders Eika, Ph.d. stipendiat

Helén Elisabeth Elvestad, Ph.d. stipendiat

Leikny Gammelmo, Ph.d. stipendiat

Tore Hagen, Dosent

Katrine Broch Hauge, Førsteamanuensis

Einar Hegstad, Førsteamanuensis

Terje Holsen, Førsteamanuensis

Fredrik Holth, Dosent

Thomas Kalbro, Universitetslektor

Berit Irene Nordahl, Førsteamanuensis

Per Kåre Sky, Professor

Dag Einar Sommervoll, Professor

Håvard Steinsholt, Førsteamanuensis

Sæmund Stokstad, Ph.d. stipendiat

Steinar Taubøll, Dosent

Gunnar Tenge, Senioringeniør

Anne Siri Øyasæter, Universitetslektor

2. UNDERVISNING VED NMBU

Emneansvarlige:

Einar Bergsholm:

JUS110 - Innføring i eiendomsjus
JUS310 - Eierrådighet og rettigheter i fast eiendom
JUS 311 - Overføring av fast eiendom

Sølve Bærug:

EIE222 - Verdsetting av fast eiendom

Katrine Broch Hauge:

JUS331 - Prosess og jordskifte

Einar Hegstad:

EIE304 - Feltarbeid i eiendomsfag
EIE100 - Innføring i eiendomsfag II
EIE101 - Innføring i eiendomsfag I
EIE200 - Eiendomsregistrering og eiendomsdanning

Terje Holsen:

EIE310 - Eiendomsmarked og analyse
VU-EIE276/376 - Hva er eiendom?
Eiendom som bruksobjekt
VU-EIE262 - Eiendomsrett og eiendomsdanning

Fredrik Holth:

JUS320 - Plan- og bygningsrett

Per Kåre Sky:

EIE302 - Jordskiftarbeid

Dag Einar Sommervoll:

EIE311 - Eiendomsutvikling, kalkyle og verdsetting
EIE307 - Kvantitative metoder
ILP407 - Kvantitative metoder

Håvard Steinsholt:

EIE202 - Eiendomshistorie
APL100 - Introduksjon til profesjonsstudiet i By- og regionplanlegging
EIE100 - Innføring i eiendomsfag II
EIE320 - Ekspropriasjon og grunnerverv

Sæmund Stokstad:

EIE306 - Konfliktbehandling, megling og forhandling

Steinar Taubøll:

JUS100 - Juridisk metode og norsk rettssystem
JUS102 - Forretningsjus I
JUS103 - Forretningsjus II
JUS201 - Offentlig saksbehandling og forvaltningsrett

Gunnar Tenge:

EIE105 - Kart- og landmålingslære
LAD102 - GIS - praktisk introduksjon
LAD103 - Kartografi og geodatakilder i planlegging

Nikolai Winge:

JUS220 - Miljøforvaltningsrett

Medvirkende

Sølve Bærug:

EIE311 - Eiendomsutvikling, kalkyle og verdsetting

EIE302 - Jordskiftearbeid

Leikny Gammelmo:

EIE280 - Land rights

Katrine Broch Hauge:

EIE302 - Jordskiftearbeid

EIE 320 - Ekspropriasjon og grunnerverv

Terje Holsen:

THT100 - Kommunalteknikk

Fredrik Holth:

EIE320 - Ekspropriasjon og grunnerverv

EIE280 - Land rights

JUS220 - Miljøforvaltningsrett

EIE105 - Kart- og landmålingslære

APL350 - Prosjektutvikling og

prosjektgjennomføring

JUS331 - Prosess og jordskifte

Per Kåre Sky:

EIE202 - Eiendomshistorie

EIE304 - Feltarbeid i eiendomsfag

JUS331 - Prosess og jordskifte

EIE306 - Konfliktbehandling, megling og forhandling

Dag Einar Sommervoll:

EIE311 - Eiendomsutvikling, kalkyle og verdsetting

EIE310 - Eiendomsmarked og analyse

APL100 – Introduksjon til profesjonsstudie i By- og regionplanlegging

Håvard Steinsholt:

EIE101 - Innføring i eiendomsfag I

EIE222 - Verdsetting av fast eiendom

EDS101 - Introduksjon til miljø og utvikling

REIS202 - Introduksjon til masterstudier i naturbasert reiseliv

SKOG302 - Flerbruk i skog

LAA115 - Introduksjon til profesjonsstudiet

Sæmund Stokstad:

JUS331 - Prosess og jordskifte

Gunnar Tenge:

APL250 - Lokal planlegging

LAD100 - Introduksjon til digitale verktøy

GMGI210 - Geografisk analyse og modellering

GMGI100 - Innføringskurs i GIS

Nikolai Winge:

JUS320 - Plan- og bygningsrett

Masteroppgaver

Einar Bergsholm: Hovedveileder: 4 Master i eiendom, 1 Master i eiendomsutvikling.

Sølve Bærug: Hovedveileder: 8 Master i eiendomsutvikling.

Katrine Broch Hauge: Hovedveileder: 5 Master i eiendom.

Einar Hegstad: Hovedveileder: 4 Master i eiendom, 1 Biveileder: Master i eiendom.

Fredrik Holth: Hovedveileder: 3 Master i eiendom, 2 Master i eiendomsutvikling.

Berit Irene Nordahl: Hovedveileder: 1 Master i eiendomsutvikling.

Per Kåre Sky: Hovedveileder: 1 Master i eiendom, 3 Master i eiendomsutvikling, Biveileder: 2 Master i eiendom.

Dag Einar Sommervoll: Hovedveileder: 7 Master i eiendomsutvikling.

Håvard Steinsholt: 2 Master i eiendom, 5 Master i eiendomsutvikling.

Gunnar Tenge: Biveileder: 2 Master i eiendomsutvikling.

Steinar Taubøll: Hovedveileder: 2 Master i eiendom.

Nikolai Winge: Hovedveileder: 3 Master i eiendom.

PhD veiledning

Sølve Bærug: Biveileder: Sæmund Stokstad, Grunnervervsforhandlinger.

Katrine Broch Hauge: Hovedveileder: Helén Elisabeth Elvestad, Strøkksservitutter.

Einar Hegstad: Biveileder: Leikny Gammelmo, Fast eiendom i endring.

Berit Irene Nordahl: Hovedveileder: Sverre Nagell Bjordal, Eiendomsutvikling som strategisk prosjektledelse

Berit Irene Nordahl: Hovedveileder: Lillin Cathrine Knudtson, Sivilsamfunnets rolle for å sikre demokratisk reguleringsplanlegging

Berit Irene Nordahl: Hovedveileder: Sveinung Krokann Berg, The Factory – the production of heritage as property value

Berit Irene Nordahl: Hovedveileder: Anders Eika, Utviklersamarbeid og Adferdsøkonomi.

Per Kåre Sky: Hovedveileder: Leikny Gammelmo, Fast eiendom i endring.

Per Kåre Sky: Hovedveileder: Sæmund Stokstad, Grunnervervsforhandlinger.

Dag Einar Sommervoll: Biveileder: Anders Eika, Utviklersamarbeid og Adferdsøkonomi.

Nikolai Winge: Biveileder: Helén Elisabeth Elvestad, Strøkksservitutter.

3. UNDERVISNING PÅ ETTER- OG VIDEREUTDANNINGSKURS, ANDRE HØYSKOLER OG UNIVERSITET MV.

Einar Bergsholm:

- Tingsrett for landmålere. Senter for etter- og videreutdanning (SEVU), Ski.
- Kursundervisning juridisk fakultet, Universitetet i Oslo.

Sølve Bærug:

- Prosjektutvikling, kalkyler og risiko. Senter for eiendomsfag/ NMBU. Emneansvarlig.
- Eiendom og jus. Senter for eiendomsfag/NMBU. Emneansvarlig og presentasjon.
- LEI109 Verdsetting ved jordskifte, Høgskolen i Bergen.
- Hovedkurs NITO Takst, Universitetet i Stavanger.

Katrine Broch Hauge:

- Ekspropriasjonsrett valgfag, Universitetet i Oslo.
- Veiledning av 30- og 60 poengs masterstudenter, Universitetet i Oslo.

Terje Holsen:

- VU-EIE276/376 Hva er eiendom? Eiendom som bruksobjekt - Eiendoms verdikjede, Senter for eiendomsfag/ NMBU, Oslo.
- VU-EIE276/376 Hva er eiendom? Eiendom som bruksobjekt - Eiendoms verdikjede, Senter for eiendomsfag/ NMBU, Tromsø.
- VU-EIE262 Eiendomsrett og eiendomsdanning - Erfaringer fra

prosess i et stort utbyggingsprosjekt, Senter for eiendomsfag/ NMBU, Oslo.

Fredrik Holth:

- Plan- og bygningsrett, Senter for etter- og videreutdanning (SEVU), Ski.
- Ekspropriasjon, Senter for etter- og videreutdanning (SEVU), Ski.

Per Kåre Sky:

- MOA260 Jordskifte og eiendom, Høgskolen på Vestlandet (som professor II).
- MOA261 Sivilprosess, skjønnsprosess og jordskifteprosess, Høgskolen på Vestlandet (kun skjønnsprosessdelen som professor II).

Håvard Steinholt

- Ekspropriasjon, Senter for etter- og videreutdanning (SEVU), Ski.

Steinar Taubøll:

- Plan- og bygningsrett, Senter for etter- og videreutdanning (SEVU), Ski.

Nikolai Winge:

- Plan- og bygningsrett, Senter for etter- og videreutdanning (SEVU), Ski.

4. EKSTERNE FOREDRAG

Einar Bergsholm:

Hva kjennetegner rettigheter i fast eiendom. Fagsamling geoforum, 5. desember 2016.

Hva kjennetegner rettigheter i fast eiendom. Fagsamling geoforum, 22. november 2016.

Hva kjennetegner rettigheter i fast eiendom. Fagsamling geoforum, 15. desember 2016.

Kompetansekrav til landmåleren. Geoforumdagene, 30. september 2016.

Nabolovgivning. Eiendomskonferansen i Hordaland, 18. oktober 2016.

Rettigheter i fast eiendom. Den profesjonelle landmåleren, Tekna, 1. november 2016.

Hvorfor trenger landmåleren kunnskap om rettigheter i fast eiendom. Lokal geomatikk-konferanse, 5. desember 2016.

Rettslige spørsmål som kan oppstå under en oppmålingsforretning. Lokale geomatikkdager, 19. januar 2016.

Servitutter og skjønn. Dømesamling jordskifteretten, 7. april 2016.

Arealplaner og jordskifte. Regionsamling for jordskifterettene, 6. desember 2016. (Sammen med Fredrik Holth).

Sølve Bærug:

Kommersielle tiltak - gevinstfordeling. Seminar i anledning Carl August Fleischers 80-årsdag, 2. september 2016.

NEAK/NITO Takst - Bruksverdivurdering ved naturskadeerstatning. Pilotkurs Naturskade, 7. juni 2016.

NEAK/NITO Takst: Bruksverdivurdering ved naturskadeerstatning, Kurs 25. oktober, 15. november og 6. desember 2016.

NEAK – Risikoanalyse og avkastningskrav. Kurs i næringstaksering, 6. september 2016.

Internseminar verdsetting. Akershus og Oslo jordskifterett, 19. september 2016.

Diskonteringsrente ved ekspropriasjon. Internseminar, Jernbaneverket, 28. september 2016.

Verdsetting ved jordskifte. Domstoladministrasjonen, 2. november 2016.

Katrine Broch Hauge:

Presentasjon av PlanCoast. Universitetet i Oslo, 9. September, 2016.

Presentasjon av PlanCoast – spesielt om utfordringer for Forskningsrådet, 20 september, 2016.

Råderettsinnskrenkingar og EMK TP 1-1, Fleischer-seminaret, 2. September 2016.

Foredrag om Plancoast for referansegruppa, 28 oktober 2016.

Leikny Gammelmo:

A story about the Norwegian land surveyor. Finske Lantmeteridager, 8. mars 2016.

Fast eiendom i endring. Kommunen og eiendomsdannelse. Samfunnsutviklerne – hvem er det?, 12. april 2016.

En historie om den norske eiendomslandmåleren. Fritt landmålervalg, 12. april 2016.

Rettigheter i fast eiendom og kommunens rolle. Den profesjonelle landmåler, 1. november 2016.

Terje Holsen:

Paneldebatt: «Hvorfor dør norske sentrumsområder på tross av politikk og bedre viten?». Arendsuka, 19. august 2016.

Staten utarmer sentrum. Intervju / debatt, Dagsnytt 18, NRK TV, 30. mars 2016.

Fredrik Holth:

Access to Public Space and Norwegian Law perspectives. Oppstartsmøte DEMOSSPACE, 9. juni 2016.

Boligvekst og “effektiv” planlegging. Planmøtet, 8. november 2016.

Bruk av jordskifte til gjennomføring av reguleringsplan. Det årlige ekspropriasjonsrettskurset JUS, 6. april 2016.

Innføring i plan- og bygningsloven. Heldagsseminar Vadsø kommune, 11. mars 2016.

Jordskifte og gjennomføring av arealplan. JUC Nettverk i Arealplanlegging, ekspropriasjon og eiendomsutvikling, 27. januar 2016.

Jordskifterettens kompetanse og arbeidsform. Det årlige bolig- og eiendomsrettskurset JUS, 21. oktober 2016.

Juss og planfaglig skjønn. Det årlige plansjefsymposiet, 25. januar 2016.

Ny jordskiftelov - Betydningen for plan og gjennomføring. Internseminar Planavdelingen KMD, 12. april 2016.

Ny jordskiftelov - Jordskifte i byer og tettsteder. ROM Eiendom, 9. mars 2016.

Plan- og bygningsloven - kommunenes viktigste virkemiddel for jordvern. Grønn kommunekonferanse, 29. november 2016.

Plan- og bygningsloven og studentboliger. Studentsamskipnadene – fagmøte, 14. mars 2016.

Plan- og bygningsloven og urbane problemstillinger. Seminar Larvik kommune, 6. juni 2016.

Plan- og bygningsrett, skillet mellom juss og politikk. Internseminar Tromsø kommune, 17. november 2016.

Planbestemmelser – lynkurs! Plan- og arkitekturkonferanse Statens vegvesen, 15. november 2016.

Planjuss og arealforvaltning. Internseminar Miljødirektoratet, 6. september 2016.

Planlegging, utredning og bruk av reguleringbestemmelser. Seminar Statens vegvesen, Region nord, 2. november 2016.

Reguleringsplaners betydning for grunnerv/ekspropriasjon. Grunnervskonferanse Vegdirektoratet, 10. mars 2016.

Samfunnsskapte verdier og Grunnloven § 105, Plan- og bygningslovens betydning for tolkningen av Grunnloven. Plan- og ekspropriasjonsrettsseminar, Professor

Fleischer 80 År, 2, september 2016.

Sammenhengen mellom Plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredning. Plan- og byggesakskonferansen, 16. november 2016.

Arealplaner og jordskifte, med særlig fokus på delingssaker. Regionsamling for jordskifterettene på Østlandet, 6. desember. (Sammen med Einar Bergsholm).

Nye, folkevalgte regioner. Fagseminar, 26. oktober 2016. (Sammen med Nikolai Winge).

Berit Irene Nordahl:

Hvordan skape bomangfold og levende sentrum – sett fra forskerens ståsted. Bolyst-samling, 16. september 2016.

Har planlovgivningen et ubenyttet potensiale norske kommuner ikke benytter? Tar kommunene førerretet? Boligsosiale utfordringer i møte med storbyens utfordringer. Arrangør: Husbanken, 20 september 2016.

Invitert kommentator/formal opponent: Seminar on international perspectives on housing policy: plenary speaker: Julie Lawson (hon. ass. prof. Royal Melbourne Institute of Technology, Australia). Arrangør: Husbanken.

Paper på forskerkonferanse: *Price setting behaviour of developers in urban residential regeneration projects*. Paper presented at ENHR (European Network for Housing Research), Belfast, June 2016: WG for Housing Finance. Co-author: Rolf Barlindhaug.

Uten paper på forskerkonferanser -1: *Institutions for more dense land use in cities: Accommodating urban growth policy shifts in Perth, WA and Oslo, Norway*. ENHR (European Network for Housing Research), Belfast, June 2016. Co-author: Eva Falleth.

Uten paper på forskerkonferanser – 2: *Land value increment to finance the infrastructure works in cities? Comparison of approach and instruments used in Norway and Poland*. EALD (European Academy of Land Development), Ljubana meeting, September 2016. Co-author: Barbara Havel.

Per Kåre Sky:

Rettsmekling og mekling i saker for jordskifteretten. Erfaringer og muligheter. Ny ankeordning - nasjonalt seminar for lagmannsrettene, 18. januar 2016.

Viktige utfordringer i eiendomsfaget, Samfunnsutviklingsdagene. Tekna samfunnsutviklerne, 18. februar 2016.

Grunnerverv og grunnervervsforhandlinger. Eiendomskonferansen i Hordaland, 17. oktober 2016

Grunnerverv og forhandling. Seminar i anledning Carl August Fleischers 80-årsdag, 2. september 2016.

Jordskifteloven – ny lov, nye muligheter. Tekna Samfunnsutviklerne, 22. november 2016.

Ny jordskiftelov - en oversikt. Jordskifteloven – ny lov, nye muligheter. Tekna Samfunnsutviklerne, 22. november 2016.

Rettsendrende saker. Jordskifteloven – ny lov, nye muligheter. Tekna Samfunnsutviklerne, 22. november 2016.

Vilkårene for jordskifte. Jordskifteloven – ny lov, nye muligheter. Tekna Samfunnsutviklerne, 22. november 2016.

Dag Einar Sommervoll:

Kan vi bygge oss ut av høye boligpriser? Seminar om boligvekst i Oslo, 25. oktober 2016.

The Determinants of High Prices and Quick Sales in English Housing Auctions: How Do the Number of Viewers, Bidders, and Bids Affect the Sell-Ask Spread and the Time-on-Market? Western Economic Association International Conference, 29. juni 2016- 3. juli 2017. (Sammen med Røed Larsen, Erling; Anundsen, Andre Kallåk).

Håvard Steinsholt:

Utvikling av studiet I eiendom. Festmøte for 50 års jubilarer NLH, 3. august 2016.

NMBU studies in land administration and planning. Nordisk møte Jordskifterlaget, 14. september 2016.

Allemannrett og besøksforvaltning, lover og regler. Norsk opplevelseskonferanse 2016, Innovasjon Norge mfl. Svolve, 3. november 2016.

Allemannsretten og fri ferdsel - en hellig og ufravikelig regel eller finnes det muligheter for å regulere ferdsel. Utmarkskonferanse NMBU, 21. oktober 2016.

Steinar Taubøll:

Ansvar og overvannshåndtering. VA-jus konferansen, 23. november 2016.

Hvilken rolle spiller jussen i arbeidet med klimatilpasning? PLAN-konferansen, 15. november 2016.

Hvordan håndtere overvann? - Gjeldende rett og roller. Miljøfagkonferansen, 16. mars 2016.

Kommunens erstatningsansvar ved manglende samfunnssikkerhet i arealplanleggingen. Planforum Østfold, 17. februar 2016.

Gunnar Tenge:

Hva er GIS-analyse? Geoforum sentralt, 14. september 2016.

Hva er GIS-analyse? Geoforum Hedmark og Oppland, 18. oktober 2016.

Nikolai Winge:

Nye, folkevalgte regioner. Foredrag for KS, 26. oktober 2016.

The Norwegian planning and building act. Internasjonalt EVA-plan-seminar, 27-28. oktober 2016.

The connection between the planning system and the sector acts. Internasjonalt EVA-plan-seminar, 27-28. oktober 2016.

Sivilombudsmannens rolle i arealforvaltningsretten. Høring i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite, 4. mai 2016.

Samordning mellom sektorlover og plan- og bygningslov. Politisk ledelse KMD, 25. april 2016.

Miljørettens evolusjon. Seminar Forskergruppen i naturressursrett, 8-9. september 2016.

I have a dream; The merge of land use sector acts in Norway. Seminar ILP, 20-21. juni 2016.

Forholdet mellom sektorlover og plansystemet. Forskerprosjektet; PlanCost, 7. desember 20

5. PUBLIKASJONER

Fagfellevurderte artikler

Elvestad, H.E. (2016). Servituttsystemets voktere. *Kart og Plan*, nr. 2 s. 152-175.

Gammelmo, L. (2016). An Institutional Approach to Dispensation Practice in Norway. *Kart og Plan*, volum 76 (3) s. 182-196.

Gohari, S. and Holsen, T. (2016). Understanding the Governance System in the Campus Development; the Cases of Norwegian University of Life Sciences and Norwegian University of Science and Technology. *Procedia Engineering*, volum 161 s. 2115-2120.

Nordahl, B.I. (2016). The mixed blessing of multiple landownership. *Land Ownership and Land Use Development* (eds Hepper, e Dixon-Gough, Kalbro, Mansberger and Meyer-Check.) Hochschulverlag an der ETH Zürich. Co-author: Anders Eika.

Sommervoll, D.E. (2016). Competitive on-the-job Search (c. Pietro Garibaldi and Espen R. Moen). *Review of Economic Dynamics*, volum 19 s. 88-117.

Sommervoll, D.E. (2016). Thick-Market Effects, Housing Heterogeneity, and the Determinants of Transaction Seasonality: (c. Plamen Nenov and Erling Røed Larsen) (a. online). *Economic Journal*.

Sommervoll, D.E. (2016). Do Urban House Prices Converge (c. Ashton, de Silva and Gavin Wood). *Urban Policy and Research*, volum 2 s. 102-115.

Taubøll, S. (2016). Erstatningsansvaret ved svikt i anlegg for overvannshåndtering - hvilken ansvarsmodell bør velges? *Kart og Plan*, volum 76 (2) s. 99-112.

Winge, N. (2016). En ny lov for areal- og ressursforvaltning? *Lov, liv og lære*. Festskrift til Inge Lorange Backer. Universitetsforlaget 2016. s. 572-586.

Winge, N. (2016). Konsekvensutredning i reindriftsområder. *Tidsskrift for eiendomsrett*, volum 12 (2) s. 101-124.

Bøker / bokkapittel

Bergsholm, E. (2016). *Rettigheter i fast eiendom – en innføring i tingsrett*. Bergen: Fagbokforlaget.

Bjerva, Ø.J., Holth, F., Reiten, M., Sky, P.K. og Aasen, I. (2016). *Jordskifteloven. Kommentartutgave*. Oslo: Universitetsforlaget.

Gammelmo, L. 2016. *Håndbok for retting av matrikkelen*. 2. Utgave. Gran kommune.

Hauge, K.B. (2016). *Fallrettar og ekspropriasjonerstatning*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sommervoll, D.E. (2016). *Matematikk for økonomifag*. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Sommervoll, D.E. (2016). *Hjernespenst*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Rapporter / utredninger

Holth, F. og Winge, N. (2016). *Nye, folkevalgte regioner - En juridisk betenkning*. Kommunenes Sammenslutning.

Populærvitenskapelige artikler

Bærug, S. (2016). Hva er tomteverdi? *Basalerapporten 2016* (2) s. 4-11.

Gammelmo, L. og Aadland, B. (2016). Kommunenes saksbehandling etter eierseksjonsloven. *Kart og Plan*, volum 76 (3) s. 197-206.

Hauge, K.B. (2016). Overskjønnet i Smibelg-saka. Ein illustrasjon av verknaden av endringa frå «mest påreknaleg» til den «mest ressursoptimale» utnyttinga. *Kart og Plan*, 76 (2) s. 113-120.

Hauge, K.B. (2016). Rt. 2015 s. 1180 Grunnlovsvernet til grunneigar ved innløyising av framfesta tomter. *Nytt i Privatretten*, årgang 18, nr. 1, s. 13-17.

Holth, F. (2016). Eiendommers "sosiale funksjon". *Kart og Plan*, volum 76 (2) s. 94-98.

Winge, N. (2016). Miljørettens evolusjon - Veien mot et grønt skifte i jussen. *Praktisk økonomi og finans*, volum 32 (3) s. 282-291.

Kronikker / debattinnlegg

Gammelmo, L. (2016). Forskning.no «Hva skal til for å få dispensasjon fra plan- og bygningsloven?» av Morten Ellingsen, basert på artikkelen <http://forskning.no/2016/11/dispensasjon-i-plan-og-bygningsloven/produsert-og-finansiert-av/nmbu>

Hauge, K.B. (2016). PlanCoast- eit tverrfagleg prosjekt, <http://blogg.nmbu.no/plancoast/2016/plancoast-eit-tverrfagleg-prosjekt/>. Blogginlegg, *Plancoast's blogg (NMBU)*, 24. september.

Hauge, K.B. (2016). Presentasjon av forskingsprosjektet PlanCoast. Kronikk, *Nationen*. (Med Knut Bjørn Stokke og Martin Lund Iversen).

Hauge, K.B. (2016). PlanCoast og det grønne skiftet, <http://forskning.no/klimanaturvern/2016/02/kystsone-folk-fisk-og-energi>. Kronikk, *forskning.no*, 29 februar.

Holsen, T. og Aarholt, I. (2016). Staten utarmer sentrum. Kronikk, *NRK Ytring*, 28. mars.

Holth, F. (2016). Den effektive DDR-oppskriften - For å få fart på boligbyggingen, kan vi hente ideer fra det tidligere Øst-Tyskland. Kronikk, *Bergens Tidende*, 26. mai.

Holth, F. (2016). Saken virker lite tillitvekkende <http://www.budstikka.no/nesoya/asker-kommune/bolig-og-eiendom/saken-virker-lite-tillitvekkende/s/5-55-352090>. Intervju, *Asker og Bærum Budstikke*, 16. august.

Holth, F. og Winge, N. (2016). Sanner villeder Stortinget. Debatt, *Aftenposten*, 18. mai.

Holth; F. og Winge, N (2016). Sivilombudsmannens rolle. Kronikk, *Nationen*, 28. februar.

Sky, P.K. (2016). Det skapes historie i Gulating. Kronikk, *Sogn Avis*, 27. juni.

Sommervoll, D.E. og Eika, A. (2016). Spillet om Ensjø. Kronikk, *Finansavisen*, 2. juli.

Stokstad, S. og Holth, F. (2016). Kva er strandlinja i Sogndal verdt? Kronikk, *Sogn Avis*, 29. august.

Nyseth, Ringholm, Hansen, Hofstad, Winge (2016). Hvorfor mindre åpenhet i planleggingen, Sanner. Debatt, *Aftenposten*, 11. januar.

Winge, N. (2016). Vi trenger en miljødomstol. Kronikk, *Nationen*, 26. januar.

Winge, N. (2016). Kan sprengje Oslofjorden full av gift. Intervju, *NRK P1*, 6. februar.

Winge, N. (2016). Minnesmerke etter 22. juli. Intervju, *NRK P2*, 17. mars.

Winge, N. (2016). Tror ikke Utøya-minnesmerke utsettes igjen. Intervju, *Aftenposten*, 18. mars.

Winge, N. (2016). Slik havnet et lysthus og en dobbeltgarasje i Stortingets

kontrollkomité. Intervju, *Aftenposten*, 5. mai.

Winge, N. (2016). Jussen må endres mot det grønne skiftet. Intervju, *Østlandets blad*, 13. mai.

Winge, N. (2016). Kystverket sprengte ulovlig i Indre Oslofjord. Intervju, *NRK Dagsrevyen*, 15. desember.

6. DELTAKELSE I FORSKNINGSPROSJEKTER

Sølve Bærug:

- International Federation of Surveyors / Global Land Tool Network: Expert group meeting Athen 15. - 16. september.

Anders Eika:

- Urban Europe: SimCity-ValueCap: "Simulations for Innovative Mechanisms for the Selforganizing City: testing new tools for Value Capturing" er et samarbeidsprosjekt mellom NMBU, Radboud University Nijmegen (NL), University of Liverpool, og University of Liège. I prosjektet brukes det adferdsøkonomiske spilleksperimenter og casestudier for å se på hvordan forskjellige lands systemer rundt bytransformasjon fungerer, og hvordan dette påvirkes av kulturen blant planleggere og utviklere i landene.

Katrine Broch Hauge:

- Prosjektleder PlanCoast – Forskningsrådsfinansiert prosjekt om forvaltning og planlegging av arealer og rettigheter i kystsonen. (2016 – 2019).

Fredrik Holth:

- DEMOSSPACE: Governing private provision of public space: developing governance models and urban design that ensure inclusive, democratic public space.
- EVAPLAN: Forskningsrådsfinansiert evaluering av plan- og bygningsloven av 2008.
- URBANPLAN: Forskningsrådsfinansiert prosjekt der NMBU er prosjekteier. Samarbeid med NIRB og NIBIO og partnere fra Nederland og Skottland.

Berit Irene Nordahl:

- URBANPLAN: Forskningsrådsfinansiert prosjekt der NMBU er prosjekteier. Samarbeid med NIRB og NIBIO og partnere fra Nederland og Skottland.
- SIMSCITY: Forskningsrådsfinansiert JPI Europe prosjekt der NMBU er norsk prosjekteier. Samarbeid med Nederland, Belgia og England.
- EVAPLAN: Forskningsrådsfinansiert evaluering av plan- og bygningsloven av 2008.

Dag Einar Sommervoll:

- URBANPLAN: Forskningsrådsfinansiert prosjekt der NMBU er prosjekteier. Samarbeid med NIRB og NIBIO og partnere fra Nederland og Skottland.
- SIMCITY: Forskningsrådsfinansiert JPI Europe prosjekt der NMBU er norsk prosjekteier. Samarbeid med Nederland, Belgia og England.

Gunnar Tenge:

- "Residential Location and Travel Behavior in Small cities". GIS-del. Doktorgrad for Fitwi Holde med Petter Næss som veileder.

Nikolai Winge:

- Nestleder i forskningsprosjektet EVA-plan, forskningsrådsfinansiert evaluering av plan- og bygningsloven av 2008.

7. FAGLIGE VERV OG UTVALGSARBEID MV.

Per Kåre Sky:

2016

- Varamedlem til innstillingsrådet for dommere, Domstoladministrasjonen
- Scientific committee – Spanish journal of rural studies (vitenskapelig tidsskrift nivå 1).
- Medlem av PhD board, Faculty of Landscape and Society, NMBU.

2017

- Varamedlem til innstillingsrådet for dommere, Domstoladministrasjonen fram til 31. oktober 2020.
- Redaktør for Kart og Plans temanummer om erfaringer med ny jordskiftelov.
- Medlem av PhD board, Faculty of Landscape and Society, NMBU.

Leikny Gammelmo:

2016

- PhD representant i ILP sitt Forskningsutvalg.
- Fagsjef, Tekna Samfunnsutviklerne.
- Viseombudsmann, Nordisk Ombudsmannsråd.
- Gjesteredaktør Kart og Plan 3-2016.

2017

- PhD representant i ILP sitt Forskningsutvalg (dette utgår i løpet av februar).
- Fagsjef, Tekna Samfunnsutviklerne.
- Viseombudsmann, Nordisk Ombudsmannsråd.

Steinar Taubøll:

2016

- Redaktør for Kart og Plan 2016 nr.2, Festskrift til Erling Berge.
- Bistått Miljødirektoratet med utvikling av kompetanseheving på klimatilpasning.

2017

- Redaktør for Kart og Plans temanummer om overvannshåndtering.

Katrine Broch Hauge:

2016

- Medlem i fagutvalg for Tingsrett JUS.
- Medlem i styret for Norsk landbruksjuridisk forening.
- Medlem i naturvernutvalget DNT.
- Medlem i Statsallmenningslovutvalget.
- Representant i ILP sitt Forskningsutvalg.

2017

- Medlem i fagutvalg for Tingrett JUS.
- Medlem i styret for Norsk landbruksjuridisk forening.
- Medlem i naturvernutvalget DNT
- Medlem i Statsallmenningslovutvalget
- Representant i ILP sitt Forskningsutvalg

- Medlem Hovedutvalg for teknikk og miljø, Ås kommune
- Leder Takstnemda, Ås kommune
- Sensor Universitetet i Oslo, Juridisk fakultet
- Sakkyndig medlem (vara), Statens naturskadeordning.

Einar A. Hegstad:

2016

- Programrådsleder Eiendom
- Lokal tillitsvalg Forskerforbundet
- Kontaktperson med Kartverket

2017:

- Programrådsleder Eiendom.
- Lokal tillitsvalg Forskerforbundet, ble avsluttet første halvdel februar.
- Kontaktperson med Kartverket.

Håvard Steinsholt:

2016:

- Meddommer overskjønn, Borgarting
- Meddommer skjønn, Follo tingrett
- Medlem Hovedutvalg for teknikk og miljø, Ås kommune
- Leder Takstnemda, Ås kommune
- Sensor Universitetet i Oslo, Juridisk fakultet

2017:

- Meddommer overskjønn, Borgarting
- Meddommer skjønn, Follo tingrett
- Meddommer, Akershus og Oslo Jordskifterett

Sølve Bærug:

2016

- Fagredaktør eiendomsøkonomi, Kart og Plan (vitenskapelig tidsskrift nivå 1).
- Vitenskapelig styrerepresentant, Inst. for landskapsplanlegging.

2017

- Medlem, Klagenemnda for naturskadesaker, fram til 31. desember 2021.
- Fagredaktør eiendomsøkonomi, Kart og Plan (vitenskapelig tidsskrift nivå 1).

Terje Holsen:

2016:

- Medlem av driftsstyret ved Voksentoppen skole, Oslo (2015-2017). Driftsstyret er det øverste organ ved Oslo kommunes skoler og rektors overordnede med ansvar for budsjett og strategisk utvikling av skolens aktivitet.

2017:

- Medlem av driftsstyret ved Voksentoppen skole, Oslo.

Fast møtende varamedlem til nasjonalt brukerråd for Statped (2017-2018).
Statped er opplæringssektorens spesialpedagogiske tjeneste for kommuner og fylkeskommuner. Nasjonalt brukerråd er knyttet direkte til direktøren i Statped

Nikolai Winge:

2017:

- Redaktør i kommende tidsskrift for forvaltningsrett.
- Styremedlem i Norsk forening for miljørett.

Fredrik Holth:

2016:

- Medlem i programrådet EIE

2017:

- Varamedlem Fakultetsstyret LANDSAM
- Redaksjonen Tidsskrift for forvaltningsrett, Universitetsforlaget

Berit Irene Nordahl:

2016:

- Medlem av betyggskomite for PhD Carl Caesar: Municipal Land Ownership and Housing in Sweden: Exploring Links, supply and possibilities. Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) Skolan for arkitektur och samhällsbyggnad, 8 desember 2016.
- Koordinator for Working Group: Land Markets and Housing Policy. European Network of Housing Research (ENHR)
<http://www.enhr.net/enhrconferences.php>
- Medlem I European Academy of Land Use Development (EALD)
<http://www.landuseacademy.org/>

